

М. Цанева, че той не е чел някои произведения и в оригинал. Пак в информация за Иван Шишманов поетът споделя, че е започнал да учи немски език още през 1873 г. в Перник⁴. Един от импульсите е бил да прочете пиесата „Разбойници“ от Шилер на оригиналния език, с която се е запознал във френски превод. Със своите преводи на лириката на Гьоте, Шилер и Хайне, почитаните от него немски поети, Ив. Вазов продължава една започнала през Възраждането традиция, заложена във възприемане на западноевропейската литература.

Ако първите преводи на поетичното творчество на Гьоте през 1853 г. от Никола Катранов са стихотворенията „Нима ти тръгна веч от мене“ и „Ти знайш ли този край“, то Ив. Вазов, въпреки заявената си дистанция към „Фауст“, превежда началния диалог в произведението между Фауст и Мефистотел⁵.

От Шилер, радваш се през Възраждането на активна рецепция у нас с пиесата „Разбойници“, преведена от Димитър Шишманов през 1851 г., след което от Станко Разбойников под заглавие „Хайдучите“ и през 1870 г. от Нешо Бончев, чийто превод е и публикуван, Ив. Вазов претворява на български наред с явление 10-то от I действие на „Орлеанската девица“⁶ и явление 4-то от III действие на „Мария Стюарт“⁷ и стихотворението „Дележът на земята“⁸.

По отношение на българската рецепция на Хайне Ив. Вазов е първият, който превежда негови стихотворения след Освобождението. Постоянното присъствие на Хайневото творчество в българския литературен живот започва в периодичния печат през 1866 г. с превод на Петко Р. Славеيفков на стихотворение под заглавие „Либе и змия“ и продължава през 70-те години на XIX в. най-вече благодарение на преводите на Любен Каравелов през руски език. Принос на Ив. Вазов е постигнатият художествен превод на стихотворението „Бор“, публикуван през 1884 г. в съставената с Константин Величков „Христоматия“ и издаден през 1911 г. в сборника „Из големите поети“. Обстойна интерпретация на превода на стихотворението „Бор“ и неговата история представя М. Цанева⁹.

Сред немските писатели, към които Вазов проявява също творчески интерес, са представителят на „Бурни устреми“ Георг Бюхнер и свързаният с романтизма Адалберт Шамисо. Поезията им го провокира да претвори на български език „На труженика“ и „Утешение“ от Бюргер¹⁰ и „Съвременний рицар“ от Шамисо¹¹.

Същественят творчески диалог на Ив. Вазов с немската литература е онагледен с неговата продуктивна рецепция на едни от значителните произведения на Хайне и Шилер, респективно на поемите „Германия. Зимна приказка“ и „Вицлипуци“ и на драмата „Разбойници“. Разкриването на диалога между произведенията се осъществява благодарение на съотнасянето на рецепционно-естетическия с продукционно-естетическия аспект.

Творбите на Вазов, продукт на рецепцията на „Германия. Зимна приказка“ и „Вицлипуци“, както той сам споделя пред Ив. Шишманов, са поемите „В царството на самодивите“ и „Моята съседка Гмитра“. Ив. Вазов започва да пише своята поема „В царството на самодивите“, с която ще се опитаме да онагледим творческото му възприемане на Хайне през 1884 г., т.е. точно четири десетилетия след възникването на „Германия. Зимна приказка“, и я завършва през 1893 г.

Вазовите дискурси за Хайне формират архетекста, който е заложен във възникването на поемата „В царството на самодивите“ и допринася за анализа на Вазовия диалог с Хайне.